
ANTIKVARIAT MATS REHNSTRÖM

NYHETSBRV 280 ÄLDRE VARIA 22 MARS 2016

Jakobsgatan 27 nb | Box 16394 | 103 27 Stockholm | tel 08-411 92 24 | fax 08-411 94 61
e-post: info@rehnstroem.se | www.matsrehnstroem.se

ÖPPET TORSDAGAR 15.00–18.30

DETTA NYHETSBRV presenterar 25 nykatalogiserade äldre böcker, bland annat två trevliga praktiska handböcker: *Den engelske möbelpoleraren* 1826 och POPPES *Den fullkomlige papp-arbetaren* 1845, vilken har instruktiva planscher.

Här finns också BELLMANS *Bacchi tempel* i andra upplagan 1815 där författarens egen levnadsbeskrivning avtrycks för första gången och ett komplett exemplar av CEDERBORGHs roman *Uno von Trassenberg* i första upplagan. CARL NYRÉNS självbiografi som utkom postumt är en mycket ovanlig bok där han bland annat berättar om sin tid som anställd hos Alströmer i Alingsås.

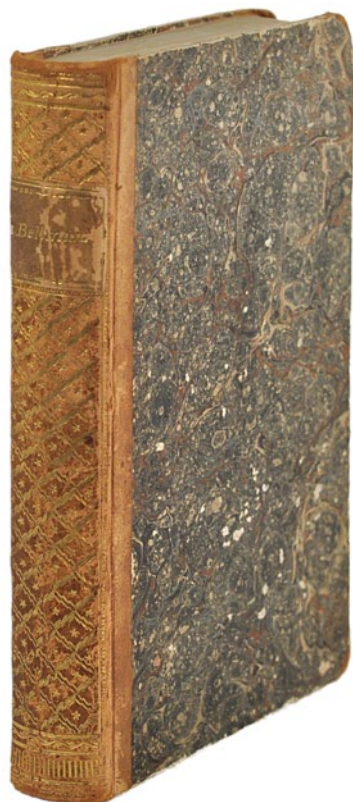
Alla önskas en fin påsk!

Med vänliga hälsningar!

MATS REHNSTRÖM

1. BELLMAN, (C. M.). **Bref til konglig secreteraren S*** öfver konungens bortresa.** Uppsala, J. F. Edman, 1794. 4:o. (8) s. Enkelt pappbd med lite bågnade pärmar. Inlagan har varit vikt. Med enstaka obetydliga pappersförluster i marginalen och delvis lite bruntonad. Stort exemplar ur Viktor Eks samling. *5000

Fredmans sång nr 65. Riktad till Elis Schröderheim då Gustav III besökte Finland i samband med sin eriksgata 1775 (och inte Ryssland 1777 som det står i "Fredmans sånger" 1791). Elis Schröderheim (1747-95) var statssekreterare hos Gustav III och från 1776 gift med Anna Charlotta von Stapelmohr. De tillhörde Bellmans nära umgängeskrets och var viktiga personer i hans nätverk, inte minst i kontakten med kungen. Schröderheim var ledamot av Svenska akademien och landshövding i Uppsala 1792-94.

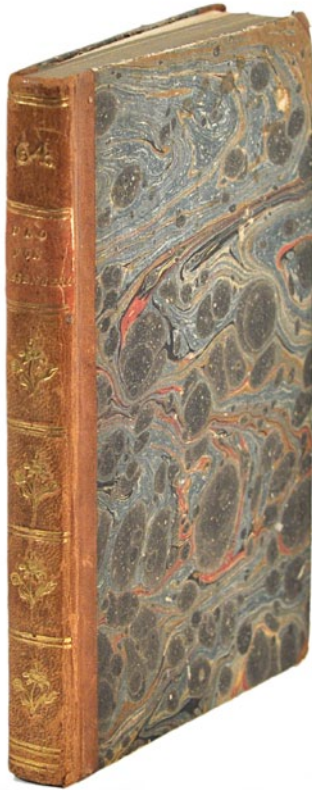
2. (BELLMAN, C. M.) **Bacchi tempel öppnadt vid en hieltes död.** Sthlm, Elméns och Granbergs tryckeri, 1815. 8:o. Grav. titelblad,(8),127 s. Med nio inklistrade grav. vinjetter. + (BELLMAN, C. M.) **Musiken till Bacchi tempel.** St. Petersburg och Åbo, 1815. 8:o. Grav. titelblad,21 s. grav. noter. + (BELLMAN, C. M.) **Fredmans handskrifter.** Uppsala, Stenhammar och Palmblad, 1813. 8:o. (12),217,(1) s. Ganska nött ljusbrunt samtida hfrbd med rikt och vackert guldornerad rygg med stjärnor och rombmönster, ljusbrun titeletikett med skrapskador och blekta gula snitt. Företalet till första arbetet med några fläckar i marginalerna. I det sista arbetet en liten reva i övre marginalen på s. 27 som är lagad med brunt papper. De sista sidorna lagerfläckiga. *2250

Vinjetterna i "Bacchi tempel" graverades av J. F. Martin efter brodern Elias Martins förlagor. Första upplagan utkom 1783. Denna andra upplaga utgavs av sonen Adolf Bellman och inleds med författarens egen ofullbordade levnadsbeskrivning, som här publiceras för första gången. Det sista avsnittet i manuskriptet saknas tyvärr i dag och den enda källan är denna utgåva. Sonen tillägger i en kommentar att fadern inte fullbordade texten därför att "Förmente vänners trolöshet och ondska betogo honom all munterhet".

Det andra arbetet, som betecknats som den första kritiska utgåvan av Bellmans texter, utgavs av V. F. Palmblad och P. A. Sondén och innehåller i huvudsak tidigare opublicerat material hämtat ur olika avskriftsamlingar. Bellman hörde till de äldre svenska diktare som den nya skolan värdesatte.

3. (CEDERBORGH, F.) **Uno von Trasenberg.** Berättelse af friherre Dolk. (I)-III. Strängnäs, A. J. Segerstedt, 1809-10. Liten 8:o. 104 + 88 + 55 s. Ngt nött samtida hfrbd med gulddekorerad rygg och rosa titeletikett samt "64" guldpräglad i översta fältet. Gröna snitt. Försättsbladet med bortklippt övre yttre hörn. Spridda lagerfläckar. Reva i yttre marginalen på s. 23 i första delen. De sista sidorna i andra delen bruntonade. Bra exemplar ur Carl Ulrik Palms bibliotek. *2500

Författarens debut. Alla delar i första upplagan. Tryckarens namn nämns inte i första delen. Fredric Cederborgh (1784-1835) föddes i Östra Bors bruk i Lindesberg och var student i Uppsala och Lund. Han arbetade som kanslist, kopist och sekreterare samt drev åren 1813-16 boktryckeri i Stockholm. Cederborgh utgav tidningen "Anmärkaren" från 1816 till 1824, då utgivningsbeviset överflyttades på P. A. Granberg. "Svenskt biografiskt lexikon skriver att "Uno von Trasenberg" "är en satir över Stockholmslivet, ett farväl till huvudstaden. C. parodierar gycklande det vid denna tid yppiga ordensväsendet; hans skämt med Svia-griserorden uppfattades på flera håll som riktat mot Frimurarorden. Han skildrade också spelhusen, som enligt flera samtida vittnesbörd tyckas ha varit ett

verkligt samhällsont. C. fortsatte polemiska tendenser från Stockholms-postens tidigare årgångar, som han flitigt läst; när han tecknar små tavlor ur stadens och landsbygdens liv, är han ofta påverkad av fru Lenngren, Bellman och Franzén, ehuru prosaformen helt naturligt för med sig en starkare realism". Romanen "lästes med oerhörd begärlighet; man var vid denna tid icke bortskämd med naturtrogna och livliga skildringar av det aktuella vardagslivet. Förläggaren, boktryckaren A. J. Segerstedt i Strängnäs, som till att börja med icke visste vem författaren var, kunde ge ut nya upplagor, och C. uppmuntrades att fortsätta berättelsen. Andra delen kom ut år 1809; C. följer där sin ungdomlige hjälte till småstäderna och herrgårdarna och låter det idylliska momentet träda fram vid sidan av det satiriska." [...] "Under år 1810 sammanskrev och utgav C. dessutom tredje delen av »Uno von Trassenberg», där han förde sin hjältes öden till ett lyckligt slut. Han begagnade tillfället att frisäga sig från att ha velat förlöjliga Frimurarorden, som han betygade sin högaktning (C. var intagen i denna orden). I denna tredje del framträder, om också svagt, en politisk och social tendens; C. visade sig vara anhängare av det frisinne, som förkunnats i Georg Adlersparres tidskrift »Läsning i blandade ämnen»".

4. **Den engelske möbelpoleraren**, eller grundlig anvisning att på engelska och franska sättet betsa, polera och lackera alla slags eleganta möbler, att bibehålla dem i godt stånd, rengöra och putsa dem; att göra smakfulla sirater i metall, brons, elfenben o.s.w.; jemte många andra nyttiga underrättelser om sättet att försköna dessa föremål. En handbok för snickare och egare af vackra möbler och prydnader i boningsrum. Öfversättning. Sthlm, F. B. Nestius, 1826. 8:o. (4),VII,(1 blank), 128,(4) s. Häftad och oskuren i samtida gråpappersomslag. Ryggen lite defekt nederst. Något lagerfläckig. Med en fuktrand i yttermarginalen på de två första bladen och en mindre fläck i nedre hörnet på s. 113-14. På främre omslagets insida en bortskrapad gammal namnteckning och Erik Holms namnteckning med kulspepsenna från 1951. ★4000

De sista fyra sidorna är bokreklam från Nestius. I förordet uppges att tre upplagor på kort tid tryckts av det engelska originalet till denna översättning. Första svenska upplagan, nya upplagor utkom 1833, 1840 och 1850. Innehåller en mängd anvisningar och råd om möbelvård.

5. **DIJKMAN, P. Antiquitates ecclesiasticæ, eller gamle svenske kyrkhandlingar/** angående våra förfäders christeliga troos/ och kyrckio-cerimoniens beskaffenheter/ några hundra år tilbakas; sammanplåckade uthur gamla stycker/ som runstenar/ kyrckior/ rijmstafwar/ bref/ griftestenar/ pergament/ recesser, afhandlingar/ beläten/ åthskillige Swea provinciers lag- och agende-böcker/ och under wissa fläckar förde. Sthlm, M. Laurelio, 1703. Liten 8:o. (8),263,270-71,266-352 s. Samtida lite nött och solkigt pergamentbd. Ryggen delvis mörknad och med författarnamnet skrivet i bläck i gammal tid. Frampärmens insida med spår av raderade ägaranteckningar och ett eftersättsblad med gamla anteckningar. Lite snett skuren i nedre marginalen. En del små blyertsmarkeringar och några gamla prydliga små bläckkommentarer samt några få understrykningar i bläck. Enstaka småfläckar. Med spridda fuktränder, mest i övre hörnen. Liten fläck på s. 16. Obetydlig pappersförlust i yttermarginalen på s. 147-48 och i nedermarginalen på s. 291-92. Reva i texten med obetydlig bokstavs-förlust på s. 257-58 och det och resten av bladen i

R-arket med smärre lagningar och revor. På grund av veck i pappret har de första bokstäverna på respektive rad inte tagit i trycket på s. 275. Med B. O. Cederboms stpl på försättsbladet och Johnny Hagbergs exlibris. *2500

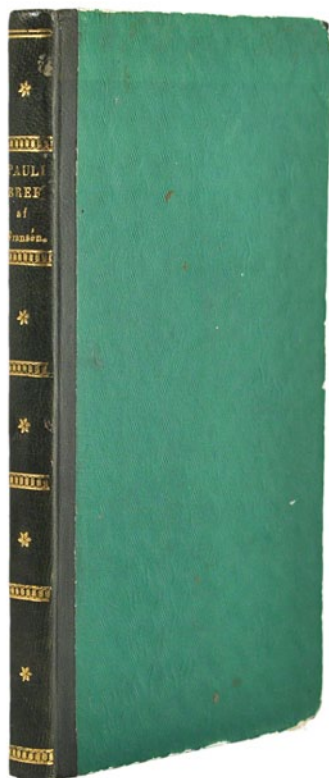
Warmholtz Bibliotheca historica Sueo-Gothica 1759. Med tryckt dedikation till Carl Piper. Dijkman återkom till ämnet i "Historiske anmärckningar, öfwer, och af en dehl runstenar, i Swerige, angående dhe uhrigambla, sviar och giöthers kyrkie och werdzliga wäsende". Enligt "Svenskt biografiskt lexikon" är "Antiquitates" det "första försöket till en medeltida svensk kulthistoria, sammanfogat med ärlig metod efter många olika källor, och innehåller många vederhäftiga, ännu användbara uppgifter, t.ex. om unika kyrkobruk och -föremål".

6. FOCK, G. W. **Sammandrag af de tid efter annan utkomna kongl. påbud, och andra författningar**; jemte general- och regements-ordres, til efterlefnad för compagnie befälhafvare vid kongl. Westgötha cavallerie: upsatt vid majors expedition år 1799. Götala den 24 juli 1799. Skara, F. J. Leverentz, 1801. 4:o. (2), 68 s. & 6 utvikbara tryckta tabeller. Häftad i trevligt samtida klistermarmorert pappomslag. Några maskhål i det lite nötta omslaget. Interfolierad inlaga. Enstaka småfläckar, t.ex. på s. 64. Med J. Adelskölds namnteckning. Bra ex. *1750

Jean Adelsköld (1780-1846) var vid denna tid kornett vid regementet.

7. FRANSÉN, J. **Öfwersättning af Pauli bref till de romare med 400 anmärkningar**, och ett bihang öfver 7 särskildta ställen i den hel. skrift. Sthlm, J. Hörberg, 1834. 8:o. (13,1 blank), 139, (1) s. Samtida mörkgrönt halvsaffianbd med guldornerad rygg, mönsterpressat pärmapper och helt guldsnitt. Nötta pärmkanter. Försättsbladet något fläckigt. Fint ex. med Johnny Hagbergs exlibris. *600

Med en subskriptionslista om fem sidor i början. Om pastor Fransén (1790-1864) heter det i en not i Göteborgs stifts herdaminne: "Har utgifvit en libell öfver Romarbrevet; en med anmärkningar om främmande ord i psalmboken; och ett slags liktal i hexametrar öfver fru B. Holmström i Stockholm ('välsignade Betta'), som är ett non plus ultra af galimatias i bunden stil. Sålde en gång sitt bibliothek (sina böcker), som därför fördes til Lund. Biskop Franzén hade förmått honom at åtminstone ändra z til s i sit valda namn".

8. GUSTAVI, C. A. **Underrättelser i simkonsten med 40 figurer.** Sthlm, (1839). 8:o. Litograferat titelblad, 108, (1,1 blank, 1) s. & 11 litograferade plr. Fint samtida lätt nött mönsterpressat brunt klbd med guldlinjrad rygg och delvis oxiderat ramtryck i guld på pärmarna. Blekta gula snitt. Ryggen lätt blekt och med obetydliga små nötningar upp- och nedtill. Spridda lagerfläckar främst i marginalerna, planscherna i slutet något mer fläckade. Några små hörnveck. Lite blyertskludd på bakpärmens insida. Med O. Fr. Ekmans namnteckning. Fint ex. ★5000

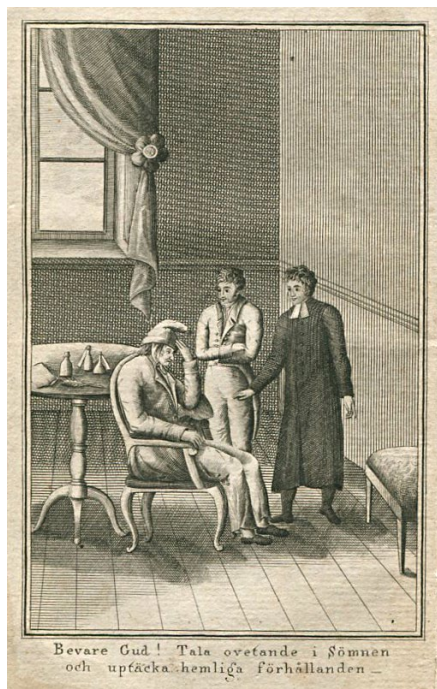

Såldes enlig Linnström av förläggaren J. L. Brudin. Titelbladet och säkert också planscherna är litograferade hos J. L. Græson. Titelbladet anger felaktigt 40 figurer då de elva charmiga planscherna endast har 36 figurer föreställande olika kroppsställningar i vattnet. Titelbladets illustration föreställer en simbassäng med öppet tak och tre badande ungdomar, varav en får hjälp av en simlärare som står vid bassängkanten. På höga hopptorn står två personer beredda att dyka ner i bassängen och en tredje är precis på väg att korsa vattenytan. En mycket utförlig instruktion i simkonsten med kapitel om badning, sträcksimning, flytning, vattentrampning, ”om klädernas af- och påtagande i vattnet”, trampolinssprång, dykning, livräddning m.m.

9. (HALLENBERG, J.) **Svea rikets historia under konung Gustaf Adolfs stores regering.** I-V. Sthlm, J. A. Carlbohm, 1790-96. 8:o. (12), 411, (1) + (6), 411-889, (3) + (6), 478 + (6), 481-1044 s. & 2 utvikbara grav. kartor + (6), 463 s. Med grav. titelvinjetter. Fem vackra och välbevarade samtida ljusbruna hfrbd med rikt guldornerade ryggar, tegelbruna titeletiketter och gröna deltiteletiketter. Blå- och brunstänkta snitt. Ställvis något lagerfläckiga. I andra delen ett fåtal små bläckfläckar och ett litet rosthål i marginalen på s. 641-42. Kartorna i fjärde delen är något lagerfläckiga. Praktsvit ur Carl Ulrik Palms bibliotek. ★6500

Setterwall Svensk historisk bibliografi 1535. Allt som utkom. Behandlar tiden fram till 1626. De graverade vinjetterna signerade J. Snack. Kartorna, som återfinns i fjärde delen, föreställer den misslyckade belägringen av Pleskow 1615. Författaren, historikern och numismatikern Jonas Hallenberg (1748–1834) var riksantikvarie och Vitterhetsakademiens sekreterare. Han hade för avsikt att avsluta arbetet men avbröt det efter det femte bandet ”på grund af bristande uppmuntran”. Geijer kallade arbetet ”ett mästerverk” och det är det viktigaste verket rörande Sveriges nyare historia som utgavs under 1700-talet.

Bevare Gud! Tala ovetande i sömnen
och upptäcka hemliga förhållanden -

just vaknat. Bredvid honom står en läkare och en präst, och underskriften lyder: ”Bevare gud! Tala ovetande i sömnen och upptäcka hemliga förhållanden -”.

11. HIPPIG, A. J. **Beskrifning öfver Perno socken i Finland.** S:t Petersburg, M. C. Iversen, 1817. Stor 12:o. (2), 152 s. Häftad och oskuren i samtida ngt nött marmorerat omslag. Sidorna 17–32 ouppskurna. Lagerfläckig. Slarvig uppskärning i inre marginalen på s. 73–76. Det främre omslagets insida med en handskreven dedikation från författaren till ”herr professor Muller”.
★5000

Rättelsebladet bundet efter titelbladet. Anders Johan Hipping (1788–1862) var vid denna tid religionslärare vid ”Kejsrerliga gouvernements-gymnasium” i St. Petersburg. Han var född i Pernå utanför Lovisa i Östra Nyland.

12. (HÖGSTRÖM, P.) **Svar på kongl. Vetensk. academiens för år 1764 uppgifna fråga: hvilka äro svenska klimatets förmoner och olägenheter, i anseende til allmänna och enskildta hushållningen, i jämförelse emot andra länders.** Sthlm, L. Salvius, 1766. 8:o. 48 s. + (HOF, S.) **Svar på kongl. Wettenskaps academiens fråga: hwilka författningar äro de bästa, at underhålla tilräckelig tilgång på skog här i landet?** Sthlm, C. Stolpe, 1768. 8:o. 68 s. Samtida brungult klistermarmorerat pappbd med rödstänkta snitt. Obetydliga småskador upp- och nedtill på ryggen. Enstaka småfläckar. Ett litet maskangrepp upptill i inre marginalen på det andra arbetet. Trevligt samlingsband.
★1500

Hebbe Den svenska lantbrukslitteraturen 751 respektive 1408. Högströms svar är ett patriotiskt tal till försvar av det svenska klimatet. Att naturen inte skulle vara lika givmild här är en sanning med modifikation: till och med i den bistraste nord förmår samerna överleva utan att behöva hämta sin föda av marken. Pehr Högström (1714–84) föddes i Medelpad och studerade i sin ungdom vid Härnösands gymnasium där han var klasskamrat med P. Wargentin. Som lappmarksmissionär, kyrkoherde i Gällivare och senare i Skellefteå fick han goda förstahandskunskaper om samerna och han författade bland annat

10. (HEDIN, S. A.) **Magnetismen och det onda samvetet.** Comedie i fem akter. Sthlm, hos A. M. Strinnholm et c., 1820. 8:o. Grav. front,(2), 118 s. Tagen ur band och insatt i ett samtida gråpappersomslag. Gamla brunstänkta snitt. Spridda fläckar av olika slag och några svaga fuktränder samt ngt lagerfläckig, titelbladet mer. Frontespisen fläckig i marginalerna och med en reva i plåtkanten nedtill. Sista bladet med lagad marginalreva.
★2250

Klemming Sveriges dramatiska litteratur s. 216. Pjäsen är en satir riktad mot magnetismen och inte minst Cederschjöld. Det sägs i förordet att författaren var avliden, vilket var ett sätt för Hedin att dölja sin identitet. ”Svensk literatur-tidning” skrev i sin recension att det var en fördel, för då är ”vår literatur betryggad för den faran att nödgas se sig belastad med flere produkter af hans hand”. Hedin hävdade felaktigt att Cederschjölds alias i pjäsen författat ”Om prestmedicin”. Frontespisen föreställer en herre i nattmössa som

den banbrytande "Beskrifning öfwer de til Sweriges krona lydande lapmarker" (1746). Vad gäller Hofs arbete har tidigare Johan Brauner, bland annat hos Bygdén, felaktigt angivits som författare till skriften. Det vinnande bidraget i detta sparseska prisämne författades av upplandskyrkoherden Carl Johan Fast medan andraplatsen delades mellan Pehr Adrian Gadd och en ytterligare medtävlant. Sven Hofs bidrag blev som vanligt, trots dennes flitiga deltagande i Vetenskapskademiens utlysta tävlingar, utan pris. Skaralektorn lät i stället trycka sitt bidrag själv.

13. KRUSENSTERN, A. J. von. **Resa omkring jorden förrättad åren 1803, 1804, 1805 och 1806 på hans maj:ts kejsarens af Ryssland befallning.** Öfversättning i sammandrag. I-III. Örebro, N. M. Lindh, 1811 respektive Jönköping, J. P. Lundström, 1812. 12:o. 260,(4 blanka) + 240 + 216 s. Två små samtida hfrbd med guldlinjrade ryggar, bruna titeletiketter och runda nummerskyltar samt gula snitt. Ryggarna ngt torra och flammiga. Sporadiska småfläckar. I första delen ett pappersfel i tryckningen på s. 100 och fuktränder från s. 235 till slutet. Med Erik Wiréns exlibris. Tredje delen häftad och oskuren i samtida gråpappersomslag med tryckt titeletikett på ryggen. Främre omslaget, titelbladet och de sista femtio sidorna med helt minimala maskhål vid nedre hörnet som blir något större i sista sidan och på bakre omslaget. Stpl från F. & G. Beijers förlagshandel på titelbladet. Ihopplockad svit. *3500

Översatt från "Reise um die Welt in den Jahren 1803, 1804, 1805 und 1806 auf Befehl seiner kaiserlichen Majestät Alexander des Ersten auf den Schiffen Nadeshda und Newa".

14. (NORDENCRANTZ, A.) **Undersökning om de rätta orsakerne til den blandning som skedt af lagstiftande och lagskipande, redofordrande och redoskyldige magternes gjöromål, de derpå följde oredor både wid och emellan riksdagarne, så wäl i juridiske som oeconomie och finance-mål, tillika med förslaget om en säkerhets-act, såsom hjelp deremot, hwilket wid 1769 års riksdag förorsakade så stor misshällighet emellan riksens högloflige ständer.** Sthlm, C. Stolpe, 1770. 4:o. (12),250,(2) s. Häftad i samtida ngt solkigt gråpappomslag med lite nött rygg. Inlagan lagerfläckig, främst i marginalerna. I övre marginalen ett litet hål på s. 109 och ett nagg på s. 173. På titelbladet ett litet "bomärke" i bläck vid första ordet och en inköpsprisanteckning under impressum. Med L. F. Rääfs exlibris. *3000

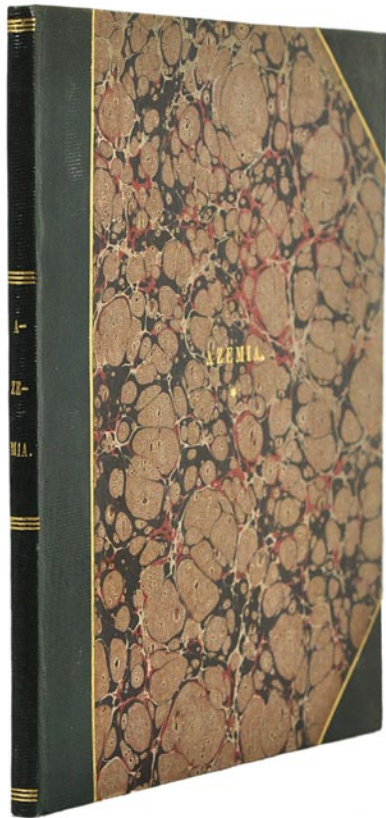
Ovanligt arbete av Nordencrantz.

15. NYRÉN, C. **Charaktens skildringar och minnen af sig sjelf, föräldrar och syskon, m.fl.** egenhändigt antecknade utaf Carl Nyrén, th. doctor, contracts-prost, och kyrkoherde i Kudby församling af Linköpings stift. Med tillägg och fortsättning för de nio sista lefnadsåren, af en vän. Linköping, A. Petre, 1836. 8:o. (2),144,(1) s. Oxblodsfärgat klbd från början av 1900-talet med svart titeletikett och marmorerade snitt. Ryggen obetydligt blekt. Inlagan med en del småfläckar, t.ex. på s. 99-100. Med Hjalmar Lundgrens guldpräglade pärmexlibris och Bror Olssons namnteckning. Bra ex. *3000

Ranius Litteratur om Linköping 4342. Tillägget författat av J. Schenmark. Hjalmar Lundgren var stadsbibliotekarie i Norrköping och stor boksamlare. Carl Nyrén (1726-89) var medarbetare till Jonas Alströmer, kontraktsprost i Kudby, flitig översättare och vitter författare. Han studerade en tid för Linné. "Svenskt biografiskt lexikon" menar att hans levnadsskildring är "intressant som kulturhistorisk skildring av en fattig pojkes bildningsgång och karriär på 1700-talet" och "även om han i sin levnads-

beskrivning övervärderar sina insatser som företagsledare i Alingsås kan hans engagemang och initiativkraft inte förnekas".

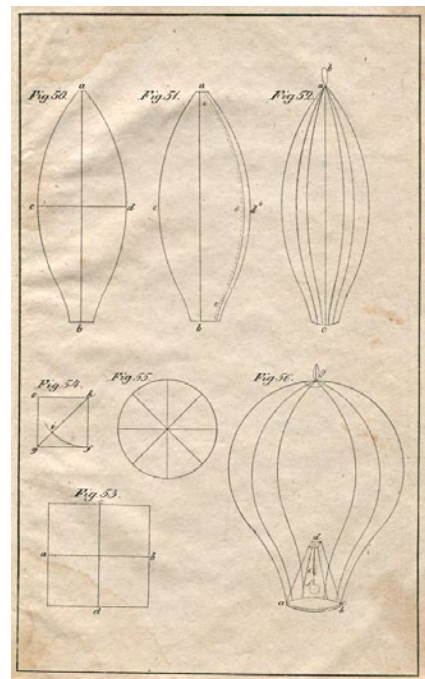
16. (POISSON de la CHABEAUSSIÈRE, A. E. X.) **Azemia eller vildarne.** Opera comique i tre acter. Upförd första gången på stora Kongl. the- atren den 6 junii 1793. Sthlm, Kongl. tryckeriet, 1793. 4:o. (4),64 s. Fint grönt halvsaffianbd från 1800-talet med sparsamt guldornerad rygg, mar- morerade snitt och guldpräglat titeltryck på rygg och främre pärm. Röd Vitt läsband. Obetydliga småfläckar. Sista bladet med en rätt stor bläck- fläck i yttre marginalen. Från Östanå. ★2500

Klemming Sveriges dramatiska litteratur s. 158. Versarna översatta av W. von Rosenheim. Översattes även av Carl Envallsson samma år. Utspelar sig på en obebodd ö vid Amerika. ”På högra sidan Prosper's hemvist, på et brant berg [...]. På den vänstra äfven et berg, mindre, högt, där Edoin bor med sin dotter”.

17. POPPE, J. H. M. von. **Den fullkomlige papp-arbetaren** eller fullständig undervisning så väl för enklare som konst-arbeten i papp, papiermaché, papper &c. För idkare af denna konst och öfriga tekniska konstens vänner, från de bästa utländska skrifter i dessa ämnen bearbetad. Med figurritningar. Nyköping, C. H. Des Réaux, 1845. 12:o. 160 s. & 4 lito- graferade plr, varav 3 utvikbara. Ngt nött sam- tida mörkbrunt hfrbd med guldornerad rygg och brunstänkta snitt. Nötta falsar och lite stöt- ta hörn. En fuktrand överst i inre marginalen. Småfläckar i övre marginalen på s. 19-24. Med A. Bergwalls dekorativa och sannolikt samtida stpl på titelblad och försättsblad. ★3000

”Då smaken för den vackra konstfärdigheten att arbeta i papp och papper, som äfven blifvit omfattad af damerne, hvilka genom sina arbeten så i broderi som perl- och tapisseri-söm &c., i hvarje fall så hufvudsakligt bidra- ga till dess elegans, allt mera gör sig gällande, är en undervisande ledning så mycket mer behöflig.” inleder utgivaren i sitt förord. Original- et, ”Der Papparbeiter”, har bearbetats av utgivaren ”som ständigt varit i tillfälle att följa fransmännens framsteg i denna konst och haft tillgång till de modernaste och nyaste af deras alster”.

18. RETZIUS, A. J. **Försök til en flora oeconomica Sveciæ eller svenska växters nytta och skada i hushållningen.** I-II. Lund, J. Lundblad, 1806. 8:o. (2),VIII,414 + (2),415-778,(22),779-92,(2) s. Två ngt nötta mörkbruna hfrbd från mitten av 1800-talet med guld- och blindpressad ryggdekor samt turkosmarmorerade snitt. Delvis ngt lager- och småfläckiga inlagor, mer i del II. I första delen är titelbladet fläckigt i övre hörnet och s. 35 har en minimal bläckfläck. I andra delen är titelbladet och de följande åtta bladen hårt lagerfläckade, liksom sista bladet. Dessutom med en fuktrand i övre inre hörnet, lagat övre ytterhorn på s. 513-16, en bläckfläck på s. 585 och kringliggande sidor samt registret med en bläckfläck på en sida, pappersfel i hörnet på blad Ddd5 och flera understrykningar och markeringar. Kurt Rydells namnteckning daterad i Strängnäs 1955. *2800

Krok Svensk botanisk litteratur 22a med avvikande kollationering. Hebbe Den svenska lantbrukslitteraturen 1093. Innehåller även bihanget "om äpple- och päronträds skötsel". Boken är uppställd alfabetiskt. Arbetet, som var understött av Vetenskapsakademien, är tillägnat "landtmän af alla stånd och willkor" och beskrivs av Sten Lindroth som "en handbok för agrara självhushållare, vilken alfabetiskt efter de latinska namnen behandlar alla vilda svenska växter som skapats till människans nytta eller skada. Där kunde allt inhämtas om foder- och oljeväxter, kryddväxter, färglavar, virkesträd, pilhäckar, nödbröd och krusbärsvin; boken var länge ett standardverk".

19. ROTHOF, L. W. **Jordmärg, tjänlig til mager jords förbättring,** flerstädes i Sverige funnen samt til dess art och nytta beskrefwen. Göteborg, Stakbergiska boktryckeriet, 1773. 8:o. (8),263,(1) s. Stänkdekorerat samtida hfrbd med upphöjda bind och ljusbrun titeletikett. Svagt stänkta snitt. Ryggen lite torr och flammig och titeletiketten med ett litet skrapmärke. Yttre falsar med ytliga sprickor. Inlagan ren med någon enstaka obetydlig fläck. Med Gödsel- och kalkindustriernas samarbetsdelegations stpl på försättsbladet. Ett trevligt ex! *1250

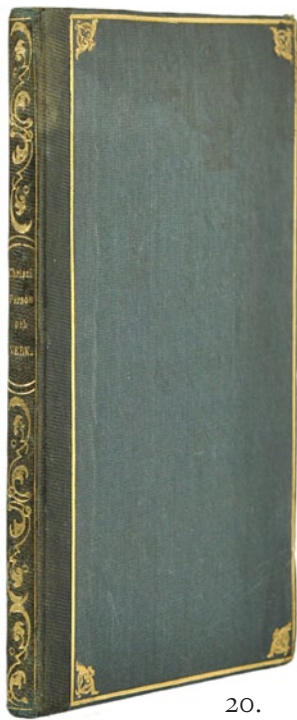
Hebbe Den svenska lantbrukslitteraturen 264. Varianttryck med annan uppställning av titelsidan och bortfallen kustod nederst på s. (4). Detta är Stakbergs sista tryckta arbete, som framgår av den avslutande sidans text, där tryckfelen ursäktas med "boktryckarens herr Eric Stakbergs sjukdom i flere månader och omsider timade dödsfall". Lorens Wolter Rothof (1724-87) deltog i Linnés exkursioner under 1740-talet. Han fick 1753 genom sin lärares rekommendation till Jonas Alströmer en lektorstjänst vid dennes schäferiskola på Höjentorp. Förordet är daterat i Alingsås den 1 september 1773. Författarens "Förteckning på de ställen, der jordmärg redan är funnen i Sverige" publicerades 1777 i andra delen av "Samlingar af rön och afhandlingar rörande landtbruket". Det var ett sammandrag av hans och andras svar på en prisfråga från Vetenskapsakademien.

20. SARTORIUS, E. **Christi person och verk.** Populära föreläsningar. Översättning af Th. Wensjoe. Andra upplagan. Sthlm, L. J. Hjerta, 1842. 8:o. 136 s. Samtida grönt halvsaffianbd med rikt guldornerad rygg och gula snitt. Pärmarna med mönsterpressat klot och förgyllda ramlinjer samt hornstämplar. Ryggen lite blekt och lätt nött. Pärmhörnen aningen stötta. Lätt bruntonad med någon enstaka lagerfläck. Fint ex. *400

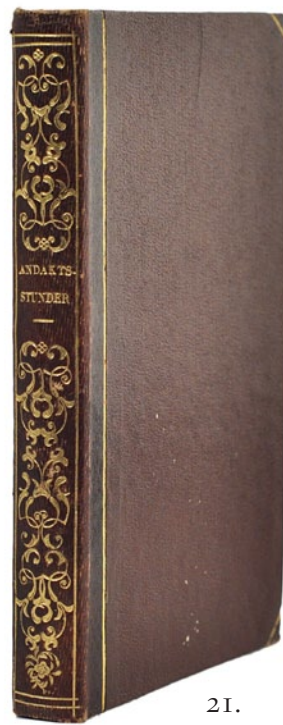
Originalen, "Die Lehre von Christi Person und Werk", utkom första gången 1831. Första svenska upplagan utkom 1835. Ture Wensjoe (1801-65) var präst och översättare.

21. SCHMALTZ, M. F. **Andakts-stunder för ynglingar och jungfrur,** som erna begå den hel. nattvarden. En confirmations-gåfwa och uppmuntran till huslig andakt. Översättning af Paul Fredrik Watz. Andra upplagan. Uppsala, Leffler & Sebell, 1837. 8:o. Grav. front,(4),264 s. Fint samtida brunt halvsaffianband med rikt guldornerad rygg och stänkta snitt. Lätt nötta falsar och aningen bågnade pärmar. Ett fåtal småfläckar. Lätt lagerfläckig på s. 141-44. Bra ex. *400

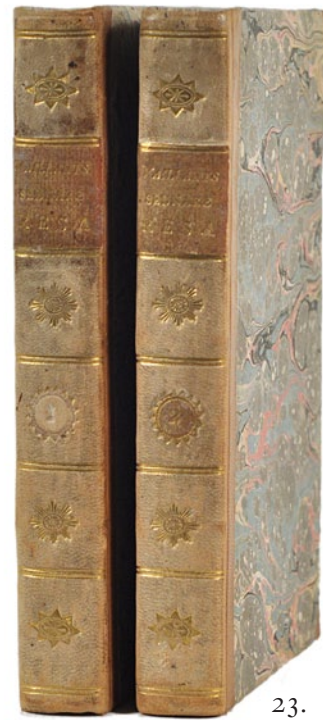
Första svenska upplagan utkom 1834 och en tredje 1845.

20.

21.

23.

22. (SKJÖLDEBRAND, A. F.) **Herman von Unna**. Drame i fem acter med chorer och baletter. Sthlm, Kongl. tryckeriet, 1795. 4:o. (6), 112 s. Häftad i gult omslag från mitten av 1800-talet med vacker småprickig svart och röd dekor. Titelbladet solkigt i inre marginalen. Lätt lager- och småfläckig. Med Otto von Feilitzens namnteckning daterad 1863. ★1500

Klemming Sveriges dramatiska litteratur s. 166. Efter en roman av C. B. Naubert. En andra upplaga utkom 1816. I Köpenhamn utkom mellan 1800 och 1802 en tysk och två danska översättningar. Utspejar sig i Prag med kung Wenceslaus i en av huvudrollerna. "Svenskt biografiskt lexikon" skriver att det var "hans i samtiden mest kända verk, det efter en tysk förlaga omarbetade dramat Herman von Unna, en berättelse med dramatiska effekter och skildringar av frimureriska ritualer genom vilken riddardramat anses ha införts i Sverige. Dramat skall ha föreslagits till uppförande på K teatern, där hans Riddareordet spelats ett par gånger 1794, men de tillägg i form av allusioner på bl a Armfelt och Reuterholm som hertig Karl skall ha föreslagit gjorde att S, enligt vad han själv uppger, vägrade dess framförande. Översatt till tyska och danska och med kongenial musik av Vogler fick Herman von Unna emellertid stora framgångar utomlands, bl a i Khvn 1800, men kom på repertoaren i Sthlm först 1816, varefter den flitigt spelades ett par decennier och sedan ingick i landsortsteatrarnas standardutbud".

23. (VAILLANT, F. le) **Le Vaillants sednare resa uti södra Africa**, åren 1784 och 1785, från Goda hoppas udden jämte Atlantiska hafwet til och inom wändkretsen. I-II. Sammandrag. Sthlm, Kongl. ordens boktryckeriet hos J. Pfeiffer, 1798. 8:o. (8), 288, (11) + (2), 289-592, (10, 2 blanka) s. Två samtida ljusbruna hfrbd med guldornerade ryggar, ljusbruna titeletiketter och runda nummerskyltar samt gula snitt. Blekta ryggar. Nummerskylten på första volymen bortfallen men trycket syns fortfarande. Ett fåtal spridda fläckar t.ex. ett par brunfläckar på s. 433. Fint ex. ur Carl Ulrik Palms bibliotek. ★2800
Översatt av Samuel Ödmann efter J. R. Forsters tyska översättning.

24. **Volmar och Edla.** En svensk anecdote. Sthlm, Kongl. ordens-tryckeriet, 1777. 8:o. 23 s. Blått hklbd från 1800-talets slut med handskriven titeletikett på främre pärm. De första sex och sista fyra sidorna rätt hårt lagerfläckiga. Med Carl Trolle-Bondes monogram på etiketten. Från Trolleholm. ★2000

”På bokhandl. A. Ad. Fyrbergs förlag”. Översatt av Anton Adolf Fyrberg som i ett företal berättar att historietten är hämtad ur en fransk journal där den föregavs vara översatt från engelskan. Yngligen Volmar blir under en ridtur bekant med den unga kung Gustav II Adolf. Kungen blir förälskad i den sköna Edla som råkar fälla sin mask under en hovbal. Efter diverse förvecklingar slutar anekdoten lyckligt med Volmars och Edlas förmälning i hovets närvaro. Edla blir också hovdam hos drottningen.

25. **Vår herres och frälsares Jesu Christi barndoms bok tillika med en liten historisk beskrifning om Joakim och Anna,** af hwad slägt de äro födde, samt om deras doter jungfru Maria, hennes barndom och lefwerne. Växjö, C. F. Berg, 1814. 12:o. 84 s. Pergamenttryggbd från mitten av 1900-talet med stänkdekorerade pärmar av gammalt papper. Gammal blyertsnotering på titelsidan. Enstaka småfläckar, dock en tråkig bläckfläck i nedre marginalen från s. 80 till slutet. Ur Hjalmar Gustafssons bibliotek. ★750

Klingberg Kronologisk bibliografi över barn- och ungdomslitteratur 1814:5. Jämför Bäckström Svenska folkböcker II, s. 161. Denna folkbok utkom i en mängd upplagor. Noteringen på titelsidan lyder ”Catholska osanningar”.